

DÜSEVNI LISZT

Mészecsne verszke novine.

Podgovorni reditel: LUTHÁR ÁDÁM v Püconci.

Pom. reditela: Fliszár János i Kováts Stevan
v M. Soboti.

Lasztnik i vödávník: Prejkmurszka evang. sínýoríja.

Cejna na leto 20 din., edna numera 2-50 din.

Rokopíszi sze v Püconce májo posílati.

Naprejplacsilo gorivzeme vszáki ev. dühovnik i
vucsitel.

Reformácia.

Zaká je potrêbna bíla reformácia, ali szi bojdi vörepoprávlanye? Sto je bio te právi, velíki reformátor? Ka je reformácie bívoszt, blagoszlov i nászhaj? Na tá pítanya csi rávno vszáki protestánus zadovolen odgovor zná dati; csi rávno nyé nase szvéte materé cêrkvi edna vszáka kotriga prerazmi: dönok pa moremo vadlúvati, ka vu vezdásnyem vrêmeni poprêk evangelicsanszka zavêdnoszt nerodí táksega száda, káksega bi od reformácie znamenitoszti vu dühi obhodna bidti i nyô popolnoma prerazmíva, od nyénoga dühá pod'zigane navdüsenoszt roditi mogla. Csi bi nase szvéte materé cêrkvi vszáka kotriga zisztinom, reformácie verník, vu dühi evangelicsanszka bíla, teda bi ni eden reverzális (decé prêkdánye pri 'zenítvi) sze nebi napíszao na nase vere skodo, teda bi niedna kotriga nebi zatajila ocsákov vere, teda bi evangelicsanszke szvéte materé cêrkvi niedna kotriga nebi kázala mlácsnoszt, nemáratnoszt k-veri szvojoj, nego bi sze z-pozdiginyenov glavôv dr'zála nyé i z-áldovov prinásanyem, k-csészti bo'zój szkrblíov hodbov, szvedôsztvo vcsíníla odnyé i z-cêle szvoje môcsi nyé ôcvetek naprêpomágala. Z-recsjôv vu dühi i isztini bi evangelicsanszka bíla.

* * *

Zaká je potrêbna bíla Reformácia ali szi bojdi verepoprálanye?

Na tô nam jáko odkrito, razmeto i popolno odgovorí, vu onom vrêmeni popisani „Rimszko trojsztvo“ (Trias Romána) imenüvani szvoji kni-

gaj Hutten Ulrik (Vôri), v-steri on etak píse: »Trôje delo dr'zi gori Ríma díko, kakti: pápo prestímanye, szvéteov csonte i grêhov odpúsztsany odávanye. Trôja dugoványa vu nezracsúnanoj vno'ziní jesztejo v-Rími: húdi 'zenszek, popév i zgrebni piszátelov. Trôje dugoványe je pregnáno vö z-Ríma: prosztôcsa, mertücslívoszt i pobo'znoszt. Od trê dugovány necsüjejo radi v-Rími: Od velkoga 'zinata, Od popôvskoga réda vrédjemánya i od toga, ka sze nemci zácsajo trêzniti i odümlávti. Trôja dugoványa prineszéjo nazáj domô z-Ríma rômarje (pôtnici): húdo düsnovész, pokvarjen 'zalôdec i prázne 'zebke.« Hutten Ulrika ete recsi verno i korrektno prednász posztávijo onoga vrêmena polo'záj, za steroga volo je reformácia, ali szi vere poprálanye neodlášano potrêbno bílô. Rím je bio v-onom vrêmeni krszt-sansztva düs jedína oblászt, ali jedíni goszpodár. Pápa je bár za onoga Jezusa namesztnika imenüvao szebé, ki je z-trnya korôno noszo i kí je tô vadlúvao, ka je »nyegovo králevszto nê z-etoga szvéta«, ali on je pa nê szamo etoga cêloga szvéta goezpôd 'zelo bidti, nego právi krvi'zelec i derécsi Tyranus je bio. Jedíni glavár je stêo bidti, tak vu düsevnom, kak szvetszkom presztôri. Pred verníkmi je pod zápor djao evangelioma poszvêti i lüdi düse vu robsztvi dr'zécsi, je pod iménom glásenya szvéte rêcsi obêtanyem, 'znyí zemelszka dobra cecao, da kak návecs kincsov ná szprávi v-Ríma nedopunyene votlíne. Jezusa návuk, te csízti evangeliom, bo'za miloszt, ta 'zíva szprávicanya vera, ta nedú'zna jákoszt, vernoszt, posstenoszt, poníznoszt, lüdi lübézen szo prednyim nê mele vrêdnoszt; li dvôje dugoványe je vodilo: oblászt i vrêdnoszt.

Ali te dober Bôg je nê osztavo národa cslovecsanszkoga, nê je dopúszto, ka bi szleparla, szkazlivoszt, na obládnoszt pripomogla vu vszem szvojo zmožnoszt iszkajôcsiga szvéta poglavnika, 'ze vu szrêdnyem tekáji vrêmeni je preszvêto niki pobožni môžov düse. Wald Peter, Wiklef János, Husz János, Savonarola Jeromos szo 'ze toga ednoga návéksega dela szvéta prîgode, te XVI-te sztotine reformácie priprávlajôcsi glasztelje bili. K-koncovi je prislo z-Bože milosztse ono vrêmen, v-sterom sze je porôdo on môž, kí je szvojega vrêmena 'zivôcsa düsnávêszto bio, koga je bolêla tá velika nepravicsnoszt, koga je mantrála szvéta szkazlivoszt, szamoga szebé zapelávanje i kí je li po 'zitka veri násao vu Bôgi mir. I ete cslovek je Luther Márton bio.

Nê znábidti vere sztrankarsztvo, nego dela právo pregledávanye nam dá na vûszta, ka je Luther M. reformátorov reformátor, te právi vere krsztsanszke veliki reformátor bio. Ka je vcsínilo nyega szpodobnoga na tó? Nika drûgo nê szamo li tó, ka sze je vere poprávlanje náprve vu nyegovej znotrêsnjoj dühovnoj bivoszti osznôvílo, kakti dozorilo, vözavrelo. Luther je toga pôti kázajôcsiga Bogá iszkao predvszê m i 'znyegove milosztse ga je tüdi naisao. Obcsûto je ete milosztí násztaja radoszt, blázensztvo i nika drûgo je nê csinio, szamo tó, ka je vu Bôgi bodôcsiga 'zitka blagoszlov, mir i radoszt za cêloga szvéta kincs posztaviti 'zelo. Tó nakanênye, na toga

doszégnenya neobtrúdnô delo je prineszlo na 'zíték reformáció, tó je pozdignolo navisziko, tó je vcsínilo i posztavilo za cêrkevno zmožnoszt Krisztusovoga evangelioma csiszte i veke obsztójecse, nigdár nepremenyene pravice. Luthera delo je záto posztanolo ta práva reformácia, od vszê tadánkov, blôdnoga vcsenyá ocsiscseno verepoprávlanje, ár je od znotrêsnýega dühá, z-Bože milosztí, 'znyegove zmožnosztí i vu szvétí bodôcsiga dela szkúsenosztí zhájalo.

Rávno záto je naisao Luther pri szvojem deli vszîgdár to právo pôti, ka má csiniti? Ka je nyegova düžnoszt? Záto je doprineszao, dokoncsao nevkleknyeno, nezamüdjeno vsze ono, vu sterom je szpoznao i ogvüsao sze, ka je ono Boža vola. Tó je vcsínilo Luther Mártona szpodobnoga na tó, ka je gori oszlobodjene elemente z-mocsnov ramov na vûzdi dr'zao i szvoje delo obarvao od toga, ná sze nepremeni na nezadovolno, ali na zadomesztsávanya vtepeno pôti, na zburkajôcsô revulucio: kak tó pri vszákôm velikom premenyávanyi prîgoda od nigda mao szvedocsi. On je nika drûgo nê csinio, preprávlao je mlajîno, plevéo, csiszto je kôkol, pregányao je krivico i szêjao je to csiszto szemen, glászo je rêcs božo i vsze to ovo je na Bôga zanihao. Tó ga je obarvalo od szile, tó ga je vcsínilo krepkoga, batrivnoga, môdroga i tó je dalô tüdi szrdci nyegovomi szladko radoszt i pokoj.

Luther Mártona je za právoga reformátora

Podlîsztek.

Luther Marton i prôszto lûdsztvo.

Te veliki reformátor je prôszti roditelov szin bio. Nyegovo, z-prôsztoga sztána szhájanje sze nanyem i vu nyegoví delaj ocsiveszno káze. Ponyem zacsnýena reformácia je vu prvoj vrszti lûdsztva oszlobodjênye bilô; gori oszloboditi milione od járma, z-sterim je Rîma zmožnoszt nyé tak vu dühovnom, kak vu materiálnom táli obtežila.

Evangelicsanszka szvéta mati cêrkev je, kak verníkov vküpnosztí násztava meszto ti odebráni zmožni, z-isztinom lûdi cêrkev, gde ravnanje szamí verníci májo v-rokaj i znásajo je. I záto sze zové demokrátzna násztava.

Luther je brez kríve szramežlivosztí, z-pozdignýenov zavêdnosztjov vadlûvao, ka je z-páverzkoga sztána. Vu nyem bodôcsa korena

môcs, náturnoszt, ednákoszt, sztanovitoszt, szo sze od onoga krôža osznôvile vö, z-sterim sze je vu detinsztví dotíkao, pred sterim je cácavnoszt, dëvanye, zavitoszt i szkazlivoszt nepoznana. Od Luthera tüdi lehko právîmo, ka je Ivan krsztitel od Krisztusa pravo: „Ka szte sli vö glêdat vu pûsztsávo? Jeli trszto od vetra gîbajôcsô? Ali ka szte vö sli glêdat? Jeli csloveka v-mêhkom gvanti oblecsenoga? Ovo, kí mêhko odelot noszijo, vu králevszki hížaj szo.“ Z-páverszkoga sztána rodjeni Luther tüdi, kak blûzi k-natûri sztojêcsi je: pravicsen, krepek, trdi, negenyeni bio, kak natûra. Hamisna, kríva rêcs sze je nê naisla vu vûsztaj nyegoví. Szkrivni mîszel je tüdi nê zakrivao vu szebi, ka je vu nyegovoj düsi 'zivelo, tiszto szo nyegove vûszta nepremenyeno, nekrívo vadlûvao.

Luther, kak z-prôsztoga lûdsztva zhájajôcsi môž, je znao nájbole naocsivesznoszt prînesztí i zarazmeti, stero je millionov szrdcá téžilo, stero szo milione 'zeleje; vrácsítí rane je li tak bio szpodoben, ár kak prôszti szin národa, je nájbole znao, ka i gde je bolí? Z-toga sze tak

djalô tô, ka je nyegova dšnavëszt vu Bo'zoi rêcsi mêla korenyé i ka je vera prinyem nê zvônësnya návada, nego vu Bôgi bodôcsi 'zítek bíla. Tô je nagnalo nyega na on prvi sztopáj, z sterim sze je reformácia zacsnola, tô je vodilo nyega po cêlom poprávlanyi vere sztezi, tô ga je genolo i vu szlédnyoj vóri vu vméranya hípi, na vadlúvanye vere.

Za táksega poznajôcsi Luthera i nyegovo dühovno bívoszt, szí lehko premíszlímó, nakeliko sze je zburkalo nyegovo pravicsno szrdcé, gda je zvedo ka X-ti Leo pápa dá odávati grêhovodpúsztsanya cêdala. Albrecht mainz-szki érsek je z-pôdobícska prêk vzéo té cêdala i z-Tetzel János barátom je je dao odávati v-Nemskom országi.

Na kelko sze je zburkao na Tetzela ono zvisávanye, z-sterim sze je té segô meo hváliti, ka je on prê z-grêhov odpúsztsanya cedalami vecs dšs rêso od szkvarjênya, z-ocsiscsávajôcssega ognya, kak Peter apostol z-szvojm vcsenyom. Kak szvojega národa veren szin, nakeliko sze je mogao szramotiti, gda szo z-grêhov odpúsztsanya odávanya cêdal vküp szprávlene pêneze na vecs veliki kôlaj prêk Alpesov pelali, i taliánje szo sze etak spotárilí: »Tô szo nemcov grêhi.« Nakeliko sze je razdrasztó i vu dšsi ob'zalosztíó, gda szo nyemi gmajnarje nazvësztíli i cêdala pokázavsi, sze na tó zezávali, ka je nyim 'ze vecs nêpotrêbno k-Krisztusovoj vecsérji hoditi, nê nyim je potrêbno grêhe po'zalúvati i od Bogá odpúsz-

sênye prosziti, ár szo oni pôleg eti cêdal 'ze od vszê grêhov ocsísceni.

Vidôcsi Luthera dühovno bívoszt, sze számô odszébe razmi, ka on vsza tá grêhsnoszti vidôcsi, je je nê mogao du'ze prenoszti, doli szí je szeo i píszaó je Albrecht mainzi érseki edno protécse píszmó, odpíszaó nyemi je oni 95 pravic, vu steri je ednáko prôti povedao tomi, ka bi Pápa meo szlobodcsino grêhe odpúsztsávati, tó je jedíno Bôga delo i v-1517-tom leti okt. 31-ga je na Wittenbergszke cêrkvi dveri goriprebio oni 95 djátk na preszvetsenye i na nezapelávanye verníkov szvoji.

Z-eti povédani vídímó, ka je Luthera tak pri etom prvom sztopáji, kak túdi pri ti naszledúvájôcsi kesznêsi ôpravicaí reformácie, Bo'zi szvétí düh ravnaó i vodo. Tak je reformácia popravicí Bo'zega szvétoga dühá i nyegove szvéte rêcsi csúdüvanya vrêdno delo bílô, z-sterim je on cêli dühoven 'zítek vuvszem táli nazá na Krisztusovoga evangelioma fundament posztavo. Z-toga je zhájalo, ka je reformácia rávno táksi blagoszlov bíla na cêli szvét, kaksí je zhájao nigda na nyega z-Krisztusovoga evangelioma. Navcsíla je znôva národ cslovecsanszki, ná Bogá vu dšhi i isztíni molíjo i ka je právoga verszkoga 'zítka vretina vera, stera bo'ze vôle szpunývanye vcepfí vu csloveka szrdcé. Tak je reformácia csíszti, pobo'zen, jákosztíni 'zítek pomágala naprê. Odsztráníla je z-vere návuka vsze ona vcsenyá, tadanke,

razmi, ka sze je Luthera návuk, k-lüdém guscése vcsenyé vu nyihóví szrdcáj záto tak hitro vkôrnílo i na náglasz naislo. Rávno tak, kak krsztsansztva blagoszlov szo nájprvé tí prôsztí, máli lüdje szpoznali i prerazmíli, tak je túdi reformácie dobrotíven, oszlobodécsi nászhaj vu tom krô'zi naislo prve verníke. Eden nemski znameniti píszátel (Hans Sachs) pozdrávlajôcsi Luthera i reformáció, vu peszmi: »Wittenbergszki szlavícsek« etak píse: csrêda je vu nocsi po mészeca zvodnom poszvétí zablôdila i posztála oroszlánov, vukôv i kács porob. Ali minôla je nôcs, szlavícsek glászi zorje prísesztjé. Z-oroszlánom navküp bár dôszta féle divjácsin: divja mácska, kos, divja szvinya, vúk, vipera i. t. v. z-zobámi skríple na szlavícška, 'zabe regcejejo, divje goszí gágajo na nyega, ali szlavícška peszem je obervsze té lárme z-csiszta csúta:

Zaman je tá szmrtna lárma,
Szíja 'ze szunca szveklosztsa;
I kak zdá szlavícsek szpêva,

Nede vecs csrêde poroba,
Povrné sze ta zgüblena,
Znôva poíscse pasztéra.

Nadale raztolmacsí i na reformáció prígliháva tó prípovëszt, blôdno, krívo vcsenyé po razmetom prôsztom jezíki doli szpíse, Luthera návuk pred nyé posztávi i gori pozové krsztsanszke verníke, ná sze nazá k-Krisztusi povrnéjo.

Szachs Jánosa ete knige szo sze v-nemskom országi jáko razsúrile i vu velíkoj meri naprê pomágale reformácie návuk. Té Sachs János je v 1414 leti v-Nürbegi rodjeni, csizmársztva mestríjo sze je vcsíó i da je píszátelstzva velíki talentom ládao vu nyem, je pôleg mestríe verses i knige píszaó túdi, csizmársztva je záto nê zavrgao. Pero i kopíto szta vu nyegovoj rôki mírovno mele mesztó. Jáko roden píszátel je grátao 'znyega; národen düh sze je szkázao vu nyegovom píszátelstzvi. Na »Wittenbergszki szlavícsek« peszem ga je zagvúšno tó obcsüténje zbúdílo, ka je Luther národa práví dobro-

ceremunie, zvonésnye návade, stero szo sze z-evangeliomom protivile i cslovecse preszsvetsáva-nye zadrǵavale, pamet blôdile i szlepíle. Tak je reformácia nôvoga vrêmena naprêidênya pôť pri-právlala. Z-bo'zov, volov z-notrêsnýov vküpglasz-nosztjov práve dühovne szlobodscsine, nyé velke létnoszti osznávajôcsa môcs grátala, stero szlobodscsino i dühovno prísztaroszt je vu náro-dov szrdcá vcepíla i vkornála. Vszê eti dühovni blagoszlovov tálnici pa li tak posztánemo, csi tak vu vezdásnyem, kak vu prísesztanom vrêmeni ver-ni i sztálnoi osztánemo k-reformácie pravícam i nê szamo poiméni, nego po pravici i isztini evange-licsanje jesztemo i 'zivémo. FLISZÁR JÁNOS.

! Podpérajte DIACSKI DOM! ! Pobérajte i darújte dáre!

Toldia Sztaroszt i Szmrt.

Píszao: Arany J., poszlovenco: Kardos J.

V. Szpêv.

(Nadaljávanye.)

Velí Lajos, veliki král:

„idi, szín moj, Lacfi Endre,

Zapovêdaj, hitro kak blíszk,

zvêži žmeten mecs na kucste;
od tatára v pogübeli
Moldva, krajna zemla sztoji,
na tatára z tebom najde
desztêjzêr Székla z konyí,“

Ide z Búd'ne Lacfi Endre,
ide prôti Nagy Váradi,
prêk Kunsága rodnoj zemlê
ido nyegvi konyenici;
po Várada koncnoj ceszti
Konyszka potkôv krepko pôka,,
vnôgo rožjê osztro blíscsi,
tél pod nyimi dalecs dûnka

Zacsúje tó László v cêrkvi
pôleg bregá Kôrös vodé,
i v ocsi sze poszvêť nyemi
v prszi szapa nazájvrné;
nyegve skrinje kamni podvêz
težijo že trí sztotine,
potrêbno je edno malo
zvôtriti zrák té hížicske.

Zvêže szí mecs na zaopász,
i popádne bojnszko brácsko,
z sterov ednôk proti zhodi
on pogani telko skôdo;
z nagnyeno nakraj korôno
szí on zdaj nazáj poprávi

csinitel, ár reformácie düh nê z-zvônésnye, z-materiálne sztáve, nego z-notrêsnýega 'zítka, já-koszti, laszne vrêdnosztí sztráni cení csloveka. Reformácia je tak odprla pôť do te nájprosztêse vrszti lüdsztva, po sterój pôleg szvoje düseвне vrêdnosztí sze lehko vszáki blí'za k-szvojemi nebeszkomi ocsi, koga milosztso vszáki lehko zadobi po pobo'znom 'zítke i csísztom 'zivlênyi.

Niscse nemre tajiti, ka vu vszákom or-szági, kama je reformácie poszvêť prisao; vszá-ka krajína, gde reformácie szvetloszt szvêti, eti v-nasem Prêkmurji doszta mámo hváliti Luthera gorioszlobodêcsemi deli. Cslovekajusov postü-vanya ona csíszta vretina, z-steri szo lüdi ráz-locskov zádevi raztrgane, med tak zvánimi odebránimi i zavr'zenimi, podjarmlenimi bodêcse sztené szporúsene je z-evangeliona zácsala cüriti. Lüdi preszsvetsenoszt je tüdi reformácie düh pomágao naprê. Ali pa nevidimo, ka gde protestánusje nê szamo poiméni, nego vu dühi szvoje szvéte materé cêrkvi 'zivêjo, tam je ná-rod vu jákoszti, zevcsenoszti, vu razmênyi, pre-vidênyi na doszta visisój sztubi osznovlenosztí,

meszto blôdnoga satrúvanya csísztêsega previ-dênya, krotkêsega znásanya, delavnêsi, postenê-si i nedá sze szlêpo voditi od blôdnosztí. I etaksi vedrni, razmeti 'zítek tüdi za szebom pri-neszé szád zadovolnoszti, naprêidênye vu vrê-dnoszti i vu dobrobodêcsnoszti.

Eto moremo predocsmí meti vszigdár, neszmimo sze szpozábíti z-reformácie toga ve-likoga haszka, verníke nase natô nagôsztí vu csaszopíszaj i z-recsjôv vu vcsenyáj opomínati, znajôcsi ka mí vszi naso bôgsobodêcsnoszt, blájzensztvo, bôgso prísesztanoszt, isztinszko naprêidênye, jedíno li po onoj pôti zadobímo i náidemo, stero nam je Jêzus pokázao. Bojdmo i osztanmo vszigdár verni k-evangelioimi, stero-ga nam je lüdsztva právi priátel znôva v-rôke dao. F. J.

Kí Bogá poznajo, szo ponízni; kí
szamoga szebé poznajo, nemrejo
:: :: bidti gízdávi. (Flavel). :: ::

— pônôcsi je moglo bidti —
bruncsne dveri gorivdári.

Napôti sze vö na ceszto
ino hôd na dêszno ravna,
gde sze kumesz v zráki grozi
nyegov szteber, zleján z brunca;
ôzdalecs obcsúti ga kony,
trüple, hrže, tak pozdrávla
sztrôshi sze zdaj nyegvo têlo
nakla vrže konyenika.

Pêni sze od môcsi vûzda,
kopa, hrže, plamén fúka,
László vu szedlo peliscsi,
i z-osztrôgvov goni konya,
dalecs szkôcsi doj z szpodíne
z 'zámolya kamnoga szvojga
po goráj i dolê neszé
kony dávno preminôcsega.

Eden szkák je Kalvária
ino devét Királyhágó,
csüjeta lôszkanye kôpit
divji székely ino csángó;
ali 'zívi cslovek ne vídi
ni konya ni konyenika:
csüda vrêdno! — ali csüde
csiní szvéta vola bo'za.

Tri cêle dní sze bojúje
Lacfi z-csrêdami poganov,
ne fali székelyi szrdce;
ali malo je székelyov,
geto tatára vecs, kak plêv,
ali kak pêska püsztime,
ki cvíli i sztrêla vêja,
tak da sze szunce zakríje.

Székely 'ze komaj prenoszi,
za zásztavo ide boj 'ze
ali zgrumí vu zráki krics:
„Szvêti László, velki bo'ze!“
kak oroslán sze bíje székely,
v priskrnyi, ali nê sztrti, . . .
lôszka nevidôcs kopito,
bruncsnoga konya na sztrmci.

„Eszi, eszi, oh vítêzje!“
zové vküp szvoj sereg Lacfi
i kmeszti sze réd pogáno

pretrgne v divjem pobêgi;
vu prevelikom tiszskanyi
sze escse i zemla trôshi,
kí sztánejo, kak bolvanje
obtrdnejo od bojazni.

Vnôge z pét vrže v pobêgi
krátki csákan peronáti,
doszta sze ji pa negene,
szami robi, porob konyi;
rob bode zdaj i szam nyúv voj,
Atlamos, ali szramota
(v tézkoj rani vszo krv zgúbí)
nyemi ne odkúpi 'zítká.

V-Büdino pa Lacfi Endre
vnôgo bojnszki robov 'zené,
telko zásztav i poroba
malogdér, kak eti vküp jé;
na vezálji od bojazni
trepecse i zdaj tatársztvo
i trápi sze ino 'zelê
gorivzêti krí'za szvetsztvo.

Gda bi vu Nagy Várad prisli
— sze je Lászlóvin dén szvetíó —
okrszti sze divje plemen,
krsztni ocsa je Lacfi bio:
vküpbe'zi kak môrje lüdsztvo,
glédat csüdo, stero je nyim
eden sztári, zrêli tatár,
razkládo z jezikom 'zívim:

„Nê székely, niti nê Lacfi,
koga szam Bôg dugo 'zívi!
nego ete László! László!
je zbio nász v etom bítji;
ár na zványe je on prisao,
z plécsi vísisi od drúgi,
ni pred têm, ni potom szmo ga
nê vidili pri seregi.

Na velkom konyi je szedo,
odícsen je obráz nyega,
korôno je meo na glávi,
z zláta, kaménja drágoga,
v dêsznoj sze nyemi je brácska,
kak bliszk, grozno obrácsala,
nega mrtelnoga csrvá,
koga bi ona sônala.

Ár je on nê krhki cslovek
eden z tê, kí szo zdaj v 'zítki;
kumesz nyega kêp device,
je videni, v punoj díkí;
nyé korôna z tráka szunca.
tak szvêkla i tak bliszcsecsa!
velí lüszto: „tô je László!
i devica ta bláj'zena!“

Sztároga tatára recsí,
csi glí nega v tom dvojnósztí,
je szvedocso varvács cêrkvi,
v kom je nê bilô jálnósztí:
kaj je trí dni v grobi cêrkvi
Lászlóa li zaman iszkao,
na strti pa v punom znoji
nyega szvéto têlo najsao.

Tô je nyegva pészem. Vszi szo jo szlísali,
zdaj szo na tom, da bi falingo v nyê najsli:
tim ednim sze eti, drúgim tam ne vídi,
nikim sztári tatár prevecs doszta brúli.
Z-recsjôv: predúga je, kak posztina lekcia,
vecs vrêdno je víno i 'znyim lêpa sznéja;
„hej, sto zná veszélo?“ ji vecs goriszkricsí;
teda en máli kvént dnájcse ete redí:

Vu dalêšnyem vrêmeni
csúdo zide v-Búdini
i haja! v ednoj kucsi,
v edne dovíce kucsi.

Toldi Miklos sze pecsé
lêpa 'zenszka pa szmejé;
i haja! on sze pecsé,
'zenszka sze pa li szmejé.

Toldi Miklos, zláti voj,
prídi k meni, golôb moj!
i haja! pocsákam-te,
na vecsérjo, prídi sze.

Toldi Miklos, ka pa csi
bi szkocso tí v toj nôcsi?
i haja! v toj nôcsi
etam vu ênom kôti?

V zláti rôbec na sztêni
je oroslán zmalani;
i haja! tí li na tô
szkocsiti mores sztenô.

Szkocsim, moj gyémánt, csűjem,
li naj sze dolizűjem;
i haja! dolizűjem,
szkocsim, tô te rad csűjem.

Toldi Miklos je zvodjen,
na ceszto je vövr'zen
i haja! vö na ceszto.
szvéti na spot, szramoto.

Csűvsi goszpodícske ete szmêsen danaj,
kápleso od szmêja na právi, lêvi krai,
i bíjejo kverta: „veszni! nê je tak tô!“
kricsíjo med szebôm „nê je nigdár bilô“
„Kak je escse ednôk? danájcsi, korát, pá“
kvert pa znôvics zacsne, i nyim sze vcsiti dá;
odpréjo sze dverti, vojnik notrisztôpi,
v megnenyi de konec szvôj sáli, hrabuki.

Ali sztaviti je 'zmetno bisztra kôla,
doszta 'zmetnê volo, csi sze je zgenola;
ni pojbe nemrejo dugo z mírom bidti,
z búcsaniami ocsmí, gorécsimi líci.
Hitro zacsnejo szrsnyôvje brneti:
eden szkricsí: „pfuj, da pleszno szago csúti!“
„né! te sztári mlinar!“ septá drúgi, „nini!
kak szo nyemi k glávi mélni 'zakeo zbili!“

Odgovori trétji: „ríbics je tô bogme,
vís, lüszke szo nyemi vszo bradô premogle!“
pá eden; „hé bácsi! ka scsés z gôszkov eti? (*)
za hrbtom sze pa ov danaj zácsa csúti.
Jaj, jaj! kí ga zacsne! jaj kí ga danájcse!
Toldia rokáv sze grozno szemtá mecse:
porédi kápleso, kak sznopje, mladénci,
vecs sze ji orani, tríje moro mréti.

Jeszte zdaj nevola, ti 'zívi jávkanye,
mérájôcsi groza i zobno skripanye,
Toldi pa vu hízo kralá bêszo vderé
i z-grumécsim glászom etakse recsí vré:
„Krao! da nebi glêdo jasz vítéztva mojga,
zmláto bi bot ete zdaj od csela tvojga;
drügôcs bi pokazao scsence tvoje,
da nebi sálili szêre gláve moje!“

Od glásza nyegvoga sze palacsa trôszí,
glaváti tola'z bot kumesz gláve noszi,
obráz nyemi gorí tak da ga sznêg níti
szêre gláve nyegve nemre razhladiti.

*) Z-têm gúcsom na nyegovo szêro glávo cílajo.

Etak po ti v hižo sže zdaj tiskajôcsi mladenci prék dráple, bészno vöidôcsi; eti z-pôti ido, i rázno be'zijo, ár sže ga, kak biká divjega bojijô.

Král nemore znati, ka zakaj sže godi, ni ne zapopádne z vühi niti z ocsmi, pogléd na vojnika idôcsega vr'ze, vühô nyemi strmi, gda pa ov povr'ze. Gda pa grêsen csin té zarazmi od decé, krv zmrzáva vu nyem, obráz sže pa vu'zge, i szkrisci, na szrdce polo'zivi rokô, „zgrabte mi Toldia! szmrť nyemi na glavôl“
(Konec v prisesztnoj numeri.)

? Ka darüjes tí na ? „DIACSKI DOM“ ?

Reformácia na Horvatskom.

Nakráteci szpíszao Dr. FILIP POPP Zagrebecski ev. sinyôr. — Poszlovenco FRANC SOSTAREC evang. dühovnik v Légrádi. — Nadáljávanye. —

'Ze szem zamerkao, ka zvôn horvatski nemesnyákov escse popôvsztvo i predevszem veliko popôvsztvo je pomágalo reformáció i szpriátelilo sže 'znyov. Tak je od Zagrebecskoga püspeka *Brumanus Mátyása* znáno, ka je on velke simpatie meo za reform gíbanye i nigdár je nê delao 'zmetine deli 'ze prve imenüvanoga Gregor Vlahoviča. Pa je rávno tak csüto za reformáció Zagrebecski Domher Dr. Vramec Antal, kí je escse v dopisüvanyi sztao z Lutherom i Melachtonom i je szledi vödao nikelko vu evangeliom-szkom dühi szpíszani napí-zov. Za volo szvoje szklonósztí za reformáció je bio szledi eden cajt v pregnansztvi.

Ali nájevksa oszoba z reformácie historie na Horvatskom je bio rim. kath. farar z-Sztenyevéc-a (pri Zagrebi) Bucsiés Mihály. On sže je. vu zvvinszki országaj (v-Italiji i v-Nemskom országi) vcsio theologia i od tisztec je prineszao szebóv lübéznosztí za reformáció. Nê je trpelo dugo, ka je on kak Sztenyevécski dühovnik vu dugoványi vöre vküpvdaro sže církevnov visisov oblásztjov. Osztavó je záto szvojo faro, odisao je vu Nedeliscse (Medjimurje), gde je on pod obramov

grof Zrinyi Györgya, sziná Zrinyi Miklósa, vecs lét delao kak písztél i predgar. Nyegovo delanye je bilô nájevksa vrédnosztí za reformáció v Horvatskoj, ár je on vecs evangelicsanszki szpíszov napiszao i dao vöñastampati vu nôvgoriposztávlenoj stampariji v-Nedeliscsi. Na példo, on je doli obrno Nôvi-testamentom, Lutherov kathekismus na horvatsko i napiszao je vecs verszki szpíszov vu evangelicsanszkom dühi. Vsze tá i drüga nyegová kesznej vödána dela i knige szo bilé szledi znicséne po Zagrebecskom püspeki Draskovics Györgyi.

Escse je velke znamenitosztí za razsürjávanye reformácie na Horvatskom zvün nemesnyákov i popôvsztva vu tisztom cajtí za obrambe volo proti torkom vu Horvatskoj prebivájôcsa granics-na szoldakija. Vu Varaždini, Koprivnici, Sziszaki, Karlovci i vu drügi mészta je bilô doszta nemske i szlovenszke vojszke, stera je navékse z-evang. vere szoldákov sztála. Pa na tej vojni stácijaj je bilô vu zacsétki menyé, szledi vecs evang. szoldacski predgarov. Té násztaj je tüdi kcoj pomogao ka sže reformácia pomali v Horvatskoj vkornila.

Kak szmo naprêprineszli, trí (3) rédi szo bilí tð, horvatsko nemesztvo, popôvsztvo i vojszka, steri szo prevecs pomágali razsürjávanye reformácie. Ali 'zaloszt, itak moremo k-cöjdjásztí i zamerhati, ka csi je zacsétek li doszta obecsávao, reform. gíbanye je vu szrdcáj nisiséga národ nej najsló zadoszta zapopádnenyá. Velke ma'áo, prösztoga horvatszkoga národa nê szo bilé szvoje vu evang. csüsztvo vtrgnyene. Tomi je zro'eliscsi. ka národne vno'zine szo nej bilé pripelano Adolfa prék számooszvedocsenya i szamoprob'gelicsanszpoznanyi bibliszke evang. isztine. národ je nê meo düsevní kincsov i e. Na Dolmeo knig, pa nájprve nê je meo ed'vnyika csészti Biblie. Záto je té 'zmetine trbelo'ani. Dühovnik sztrániti. To je vszegavêcs nê bilé u farofi posteno zacsétki sže je vidlo, ka je nê k-gmajnszkomí té 'zmetine. Po doszta i velki 'zn. Gotovi pêne ednómi *Konsul Stefani Nôvi-ter* (zdá 6000 din.), venszkoga jezika na hrvatszko vrédnosztí valute dojobrácsanye nyegovo je pr'énice. 4. 12 k. m. Szamo teda je zácsalo bole n'pripelano. 5. Dvá knigostampanye, gda sže mlé, stero gmajna *Ungnad Jánosa* taksi cslo'sznika jus. 7. Na velke zdüsóm i télom delao za leto, mosnye dohotek. knigostampanya. dolocsbe. 9. Za potreb-

(Nadáljáván'gmajna szkrbêla.

Dôbili szmo naszledüvajo csi dojpisz.

„Odboru senjorije evangeljske cerkve v M. Soboti. Na Vašo prošnjo z dne 27. maja 1925 za podporo Dijaškemu domu v Murski Soboti je Ministrstvo Prosvete z odlokom Pbr. 11084 z dne avgusta 1925 odločilo, da Vam te podpore nemore nakazati, ker ni proračunske možnosti. Za velikega župana: Prosvetni inspektor: POL-JANEC l. r.

Z-etoga ministerskoga sklončenja vidimo, ka od države na nas Evang. (?) Diacski Dom podpore nedobimo. Zaman szmo trúpali, zaman szmo sze trôstali, zaman szo nász búdli i nagibali niki z-oni nasi priátelov, kí szo 'ze nakeliko teliko szpoznali naso evangelicsanszko sztávo i kí szo nász z-szvoje premôcsi neszkalívo podpéráli, — nê szmo meli szrecse k-cíli priditi. Hja mi protestánusje szmo 'ze na tó oszodjeni, da sze naj szamo na szvojo môcs, szami naszébe naszlányamo. Zaman je, vrêmena sze nedájo premeniti, uszoda je uszoda. Nika nebi gúcsali, csi bi od nász v-doszta bôgsoj sztávi bodôcsa vadlúványa z-dr'zavne sztráni túdi nebi bílá podpérana. Na sztrán záto vsza cágloszt i szlaba vera! Od szvéte nase evangelicsanszke vere lúšznoszt i vrêdnoszt podigávani gori pozovémo proszimo vszákoga vadlúványe szvoje lúbécse-angelicsanca, ná nevtaji pomôcsi i podpéráli Diacskoga Dôma. Naj nepoména vrêloszt ákov ôroküvana pri vu eti teski hipaj 'zivô-i cseráj szvéte nase evangelicsanszke cerkvi.

ji jeszte, ki sze radújejo csi mi po-Toldi ali záto szmo escse nê dozorjeni na pridíle sze te'zimo, tém bole mo 'zila-i hajáze zametávamo, tém véksa má na vednami vere lúbézen i poznanye Delo velike péneze kosta, ali csi Toldi a sze od nyega pôleg Bo'ze vôle bi szkoc, teda nyé Bôgi na díko i na-i hajá! v'vi nepostenyé szrecsno do-etam vu é

komi verevrêlomi verníki naz-V zláti rôbazovémo na tó, csi tak ka je oroszlán pripetjé nebode grô'zalo i i hajá! tí li, tak novembra 15-toga na szkocsiti môm z-ôszvetním tálom prêk-i pozványi. Na té dén bo-

de túdi szobotsko 'zenszko evang. drústvo 25 lét-nico szvetilo. Novembra 15-ti tak znameniti dén bode prêkmurszkim evangelicsancom. Diacskoga Dôma cigli i kaménya gucsécsi bodo, steri do glászili i nazvesztsávali tak tühincom, kak nasim pohodnikom cseresz dúgi sztotin 'zivôcsemi pokolényi, ka szo nyihovi ocsáki nê v-nádra zdévanimi rokami glédali vu nevarnosztí vrêmeni, nego je bio eden máli navdúseno vrêli sereg, steri je veliki áldov prineszao na obarvanye vere, steri sze je nê szpozábo z-one lépe cérkevne peszmi.

„Ka za vrêdnoszt má krsztsansztvo, Csi sze ga nepostújem“? Z-kelkim je vecs, kak pogansztvo, Csi ga nenaszledújem?

Csi právdo 'zitka li znam, A' na szkrbi je nemam, Krsztsenik szem li z-vúsztami, Nê pa z-szrdcom i z-delami.

Nebojdimo mrtvi krsztsanye, nego 'zivi, vero z-lampami vadlúvajo csi, nego z-djányem, delom, za nyô gotovi áldove znásajôcsi krsztsanye. Teda lehko vadlúje z-nász vszáki: Diacski Dom je túdi moj. Moje imé sze túdi dá csteti vu mramorno táblo ovekivecseno, ali pa v-zláte knige szpizsano.

Novembra 15-toga ôszvetka programm dûhovnici 8-ga novembra vu cérkváj z-predgance vó oznanijo.

Csi scséte, naj má nasa cérkev zadoszta verni, dú'znosztí znajôcsi, vrêli, ômurni kántorvucsitelov i dûhovnikov i katehetov, podpérajte DIACSKI DOM!

Rázlocsni máli glászi.

Kováni denár je dáni v obracsáj po 1 i 2 i po 50 par. Vszaki je du'zen vzéti do 100 din. v 50 parszki pénezi, do 200 din v enodinárszki i do 500 din v dvadinárszki pénezi. Papirnati denar po 1 D, 50 i 25 par vzeme dr'záva z obracsája z 1. jan. 1926.

Mrô je aug. 25 Conrad Hötzen Dorf sztarosztí szvoje 73 leti.

V-Maroki spanyoli vedno vékse zgúbicske trpijo. Hajôve nyim pográd'zajo, na steri vojszko prêk szprávlajo.

Vucskics Janos
1857—1925.

Szmrtna kosza je pá doli-vrězala edno mocsno sztéblo nasi evangelicsanszki gmân. Vucskics János, eden nájbole vrli szteber moráv-szke gmâne, sze je porúso toga leta augusztusa 14-ga dnéva. Te pokojni je 'zíva példa bio právoga evangelicsanszkoga gmânara. Na nyegvom sztolí je pôleg vszakdenésnyega krúha vszigdár tam bíla tídi Biblia i evang. csaszopísi. — Od mladostí mao je vszigdár vu szlúzbi sztao szv. materi cérkvi. Vise 25 lét je bio kurátor, gda szmo escse k-Püconszkoj cérkvi bíl prikapseni. Vu tisztoj gmâni szí je tídi szpômenek szpravo z-tém, kâ je gmânszko dácso rédno i csiszto notripelao vu püconszki farov, niti z-kaplánov sze tídi nê szpozábivsi. Szledi gda je v Morávci gmâna nasztánola, do szlédnýega szvojega ocsnomeg-nenyá je verosztívao nad naprêidényem té cérkvi pôleg velike dácse sze je nigdár nê zburkao. Z-túznosztjov je obvzêlo nyegovo szrdce szamo tó kâ je nê mogao za'zivetí goriposzvetsüvanye toga nôvoga tórma. Z-zôb szkúbanyem je jezero-jezér lúdi oszlôbodo od tézke bokcsíne, záto dalecs vu etoj okroglíni vu blagoszlovi osztáne nyegov szpômenek. Najpocsíva vu méri! HIMA SÁNDOR.

Oktoobra 14-ga v-Nôvom Sadi evangeli-csanszka krajína znameniti gyűlés bode dr'zála, na sterom sze vöodlôcsi 'zinata dr'zánya dén i vecs féle dugováný razprávi. Prémurszko sinyoríjo visziko postüvani g. sinyôr, Luthár Ádám püconszki dühovnik i Siftár Géza gmainszki inspektor orsz. poszlanec bodo zasztápali. Gyűlésa szkoncšanya v-prísesztnoj numeri dámo naznánye postüvaním cstítelom.

Na vecs szpítávanya, ka zakâ sze nevcsíjo vu gimnásiumi evang. vucseníci verénávuka? Za steroga volo níkáki dühovnika krivíjo, ka szo toga zrok oni i nemárajó, csi sze mladézen pot-rêben verénávuk nevcsí, níkáki pa tak právíjo, ka je v-nasoj domovini verénávuka vcsenyé nê dúznoszt sôl. Na vsza tá pitanya i gucs odgovo-rimo, ka je v-nasoj dr'závi verénávuka vcsenyé tídi dúznoszt sôl, steroga sze tídi bodo vcsíli vucseníci. Ka sze ga escse nevcsíjo toga zrok je tó, ka je escse nê príšao katholicsanszke vere-návuka te strlí professor, kí de v-gimnásiumi kath. verénávuk vcsio. Gda on príde, teda evan-gelicsanszki dühovnik do szlobodno vcsíli ve-renávuk.

Od „Gustáv Adolfa Drústva“ je Magi-rius Károly Püchaniszki dühovnik, drústva tájnik

k-nam poszláni, kí je szeptembra 20-ga i 21-ga dnéva hodo eti v-Prékmuři. Ono veliko zmo'zno szvetovno drúzstvo, stero protestánszkoga vadlú-ványa obarítela Gustáv Adolfa imé noszi, steroga pomocsna rôka je na szvétá vsze kraje szégala, gde szo protestánusje prebivali, stero rôke bláj-zensztvo szo i nase gmajne v'zívale: je za bojne nateliko oszlabilo, da je z-szvojím pozványom gorhényati prisziljeno bílô. — Ali i pritom szo sze szpunile Jezusa recsí: »Nê je mrla ta deklicska«. Nemcov znanoszt i delavnoszt je znôva na peté posztávila Gusztáv Adolfa blájzeno drústvo, stero je k-nam poszlalo szvojega zavü-pnika, dá naznánye dá vcagajôcsím evangelicsan-com — i prineszé nyím trôstapun glász: nebojdté sze, ví sztíszkávanye i sztrádanye trpécí evange-licšanszki brátje, Gusztáv Adolfa drústvo vasz je pá gotovo podpérati i pomágati vu vasem zmen-kanyi. Magirius goszpôdi szo goszp. Senior na vsze sztráni okrito naznaníli nasi gmajn sztávo. Vu obrambo szo porácsali poszebno Dolnye Lendave i Gornye Szlávecsko, kak nájszlabêšivi dvê fari, sterívi szta 'ze od zaszedjenja mao brezi dühovnika. Pokázali szo nyím vu zídanyi bodôcsi diacski dom. Z-seniorátnoga inspektora goszp. Benko Jóžefa dobrôtivnosztí, kí szo nyím naszlúzbo ponúdíli automobil, szo escse pogled-noli püconszko i bodonszko faro. Dopadnolo sze nyím je, ka szo povszéd lêpé cérkvi naisli i vu dobroj sztávi gmajnszke hrame. Gusztáv Adolfa prvo pomôcs je Skalics Sándor theologus v'zívao, steri z-etov podporov nadaljávo bode szvoje theologicsno vcsenyé na Leipziga vszevucseliscsi. Odhájjôcsi goszpod Magárius Gusztáv Adolfa бүдэцse recsí poslejo prékmurszkím evangelicsan-com: „Nevcagaj oh esrêda mála“!

Razpísz dühovniske szlúzbe. Na Dolnye Lendavszke evang. gmajne dühovnika csészti dopunenye je szlúzbe razpísz poszláni. Dühovnik naszledüvajôcso plácso dobi: 1. Vu farofi posteno sztanýé z-blúzi 800 □ klaftrov k-gmajnszkómí hrami szlíhsécsím ogradcsekom, 2. Gotoví pênež létno 600 korun v-zlátoj valuti (zdâ 6000 din.), stero de vszigdár pôleg tekôcse vrêdnosztí valute placšüvano. 3. 20 q. csiszte psenice. 4. 12 k. m. trdí drv na farofa dvoriscse pripelano. 5. Dvá plüga (vogrszkíva) orátje zemlé, stero gmajna obdela. 6. Za dvê govedi pásnika jus. 7. Na velke szvétke prví dén i na nôvo leto, mosnye dohotek. 8. Stôla pôleg seniorátne dolocsbe. 9. Za potreb-no szpôvedno víno de sze gmajna szkrbêla.

„Gde je nâvéksa potrebôcsa, tam je nâbliže Bo'za pomôcs. Tê szvétî rêcsi pravico szmo szkûszili i mí premi-nôcse dní. Kak szmo vise písali od Gusztáv Adolfa Drúztva szmo 'ze i mí v'zívali nyega blagoszlovno csinênnye. Komaj, kak szo odnász odhájali tûhodécsi zasztôpnik goszpodin Magirius i ogvûsali sze od nase velike potrêbcine pri zida-nyi D. Dôma, szo tô domá naznanili i drúztvo nam je poszlalo 500 nemski már-kov, stero v-nasi pênezej vözneszé okôli 6500 dinárov. Zaisztino lêpa pomôcs od nemski verebratov, ki z-delami csinîjo szve-dôsztvo od verelûbéznoshti. Veszeli nász, da vídimo, ka csi bár na nase podpéra-nye pri nasoj dr'závi »ní pokritja« vu tû-hinszkom országi, steri je zadoszta obô-zani po velikoj bojni, sze dônok nájdejo lûbezníve dûse, od steri na drúgi zmága-nye vszigdár zide nika. Ne'zelêmo mi vise mere áldova odnikoga, zadovolili bi sze z-drobtinyom, stero z-nisterni goszpodárov sztolov v-tak ôbilnoj meri nê káple, nego sze szipávle i veszne, i niksi obcsinszki haszek neprineszé!

Szamovolni dári na goridr'zánye i razsûrjáványe D. L. Micika Omerzo Zagreb 10 din., Maria Horváth Zagreb 10, Andrêcs Ivan Pecsarovci 5 din., Luthár i Osváth Puconci stolo od poszvetsáványe zvoníka v Andrêci 100 d'n., Zrinszki Stevan (Guba) Moscsanci 2 din. Radi bi naealjávali. Szrdcsna hvála!

Borecsa (v G. Petrovszkoj fari) 'ze domá má z-Soprona bestelani 115 kg. 'zmécse zvon szvoj. (Zvoná kg. sztáne 1-20 dol.) Zdá szî za zvon primeren tõrem posztávlaajo gori.

Nasega Lízta naprêplacsníke, proszimo, steri szo escse z-cêla, ali z-tála nê vrédi z-szvo-jim naprêplacsilom, naj dúznoszt szvojo zdâ 'ze szpunijo! (Red.)

Naznanimo postûvanim cstitelom, ka je nas »Evangelicsanszki Kalendari« 'ze zgotov-leni. Toplo porácsamo té evangelicsanszki, z-lêpi-mi verszkimi kêpmi ilustríraní i z-jákosztnim, dû-hovno radoszt pobûdjávajôcsim ôbilnim nâvucs-nim cstenyom vödáni csaszopisz. Letosz je pálik véksi. Pa csirávno je véksi, cêna nyemi je nê véksa, kak láni. Kosta szamo 10 dinárov. Trôs-tamo sze záto, ka ni z-edne ev. hi'ze nêde falio! Té cio nas sze pa szamo té doszégne, csi de vu

vszákoj obcsini z-vrêlim szrdcom neobtrûdjena rôka sírila nas kalendari. (Red.)

Zvoníka poszvetsáványe v Andrêci. V-Püconszkoj fari je v zádnyi stiri lêtaj doszta zvonôv nazáj --- ali na nôvo szprávléní, tûdi vecs nôvi zvoníkov zozídani. Tomi szprávlányi zacsé-tek — i tak mîszlimo, tûdi dokoncsétek szo nasi Andrêszki verníci napravili. Oni szo szî 'ze 1921. leta nazájszpravili dvá 331 kg. 'zmécse zvoná, steriva szta te escse szamo 50,000 Kor. kostala z-sztroski vréd. Potom szo pa obcsine agilni poglavár, Kardos Ádám, escse na tô nagibali vescsare, naj dájo tim nebeszkim trombôtam tûdi dosztójni sztáne goriposztaviti. Dobri vescsarje szo poszlûhnoli szvojega vernoga voditela búdé-cse recsi i szo letosz z-vnôgimi trûdmi ino ál-dovmi na viszikoj gori précimben tõrem z-kapê-lov navkûp dáli gorizozídati. Na tô delo zvôn doszta foring, pêski delavcov szo escse nikáki darúvali lész za rust, vszinavkûp pa vise 6000 dinárov gotovi pêne. Poszvetsáványe tõrma szo fární dûhovnik szept. 27, odpravili. Pri toj prílíki je Andrêszka dalárda pod vodsztvom vrloga do-mácsega vucsilela, Rátkai Ôdôna, khorálne pesz-mi vkûpglászno lepô popêvala, Kardos Sándor je prav dobro deklamálíva »Tebi, tebi oh Bôg, dûh odíceni« peszem. Na nôvonasztávlení ogengaszilci szo réd goridr'zali nad velikov nazôcsibodôcsov vno'zinov. Primeren oltár, küncsna vráta z-pobo'z-nimi govormi, 'zíve koríne, mo'zárov dûdnyanye je tûdi vsze nazvesztsávalo radoszt, blá'zensztvo, lûbézen verníkov, kí itak májo edno plemenito namenýványe. Meszto toga mênsega zvoná szî eden táksi zvon scséjo szpraviti, steri véksi bode od toga zdâ véksega. Bôg nyim dáj tô pobo'zno volô vödoprineszti!

Nezgovorno lêpo i plemenito nakanê-nye májo g. Godina Stevan petrôvszki dûh. z-szvojov i dobrov szkrlenov, ('zaloszt, zdâ beté'z-nov punícov navkûp na Diacski Dom gledôcs. Csi tô szvoje nakanênnye vödoprineszéjo — Bôg nyim dáj k-tomi pomôcs! — naso sinyoríjo na vecsno zahválnoszt zavé'zejo i szebi od kamna, 'zeleza sztálnêsi szpômenek posztávijo. Ka je pa ono lêpo obecsanye, tô pôt escse nedámo na ocsivesznoszt, ár bi lehko ménnye povedali, líki je »sérjava i du'záva i globocsína i viszína« (Ef. 3, 18.) nakanênnya té, na áldove gotove, famílije.

Jubileum Szobotske ev. fare 'Zenszkoga Drústva. Kak szmo zvedili, Szobotske fare 'Zen-szko Drústvo, novembra 15. bode szvetílo z-lêpim

őszvetkom szvojo 25 lětnico. Priprávlanye je veliko na té őszveteke, na steroga 'ze zdá pozověmo gori pazko nasi cstitelov.

Lemerszka obcsina z-velikov zahválnosztjov potrdúje szleděcse dáre, stere je na szvoj zvonik dobila: Godina Stevan G. Petrovszki düh. szo darúvali 500 Din., Barbarits Stevan Predanovci 250 Din, Hahn Miksa G. Lendava 50 Din.

Evang. gmána v Subotici (Szabadka) je szvoje cěrkvi goriposzvetsenyá 25 lětni szpōmenka szvéteke szept. 27. szvetila z-lěpim őszvetkom. Iszti dén je tūdi obilnoga zdržetka pobožen zvecsarek držáni vu cěrkvi.

Bácska sinyorija je aug. 18. mēla szvoje rědno lětno szpráviscse v Novomsádi. Na tom gyűlési szo szpelani v csészť szvojo Szmik Gyula sinyorije nōvi inspektor i tūdi je vōpovedana i za obvezno vcsinyena na vsze gmáne valorizácia dūhovniske plácese.

10 lětnica ednoga samaritanuskoga drűstva. Szept. 5. je minolo 10 lět, ka sze je v Sv. Bethlehemszkoj ev. fari nasztavilo »Luther Mártona Prvo Szlovenszko Evangelicsanszko Bete'zne Pomágajōcse Cěrkevno Drűstvo«. Vu pretecseni 10 lětaj je Drűstvo 13,436.70 dolárov pomōcsi plácsalo vō bete'znikom; pri pripetjáj szmrti je pa herbasom 7,123 dolárov plácsalo vō. Drűstvo zdá 375 rědni kotrig má. Drűstva vrědnoszt 12,011.64 dol. zaneszé vō. Bo'zi blagoszlov naj prebiva i nadale na tom plemenitoga cila Drűstvi!

'Zalivanya glászi. Veliki vdárec je doszégno Podlěszek Vincia i familijo v Szebeborci. Okt. 9. je zgūbo szvojo lūblěno csér Irmo, Szobotske gimnázije vrlo i pascsilvo vucsenko, stera je po krátkom betěgi, sztaroszt szvoje 14 leti, dokoncsala szvoj lěpoga vūpanya 'zíteke. Szprěvod nyéni je med velikim táljemányem okt. 11. bio. Nazōcsi szo bilf vu lěpom racsūni tūdi gimnázije vucseni i vucsenke, — stere szo vecs vėncov polo'zile na grob szvoje pok. lūbne pajdászkyne — i mála cseta skantov (cserkészov.) Gimnázije mēsani khorus je pri grobi pod vodsztvom g. Dujca szpopevao: »Vigred sze povrně«, profeszorje g. Mali i g. Zalaznik szo pa szlobō pravli vu iměni gimnázije, stere je po 7 lět gorisztojěnyi ta pokojna prvi mrtvec. — Bōg vszega trōsta naj dá tim plakajōcsim pocsinek!

Katastrofálne povōdni szo bilé na Kitáj-szkom, gde sze je sztō i sztō oszob vtonilo i v-

Boszni, gde sze je vise 500 hi'z popolnoma porūsilo.

V-Romániji gorí 'ze vecs tjědnov mocsen petroleomszki sztūdenec i ognya je szkoron nemo-gōcse zadūsiti. Dněvno zgorí 300 vagánov petroleoma.

Katastrofální orkán je dívjao v Banáti, kaksega nepomlijo niti najsztarěsi lūdjé. Vecs tōrmov je porūsio, cěli pōv szadovnyákov, goríc i nyív je vnicseni. Skodo cenijo na 40 milijonov Din. — Rávnotak je grozen vihér bio na Holandszkom, steri je cěle kraje szpřeměno v právo pūscsávo. Lūdi i 'zivino szpoklao. Skodo cenijo na 7 milijonov holandszki goldinárov.

Te'zka 'zelezniska neszrecsa sze je prigodila v Franciji, pri steroy je 13 mrtvi i 50 tézko ranjeni.

Nájvéksi ameriski zrácsni hajōv sze je vu zraki raztrgno. 15 nyegovi pōtnikov sze je bujlo.

Tr'zne cěne. Psenica 275, 'zito 200, ovesz 180, kukōrica 190, proszō 280, szenō 70, gráh 225—275, krumpisje 55, lenovo szemen 450 Din. 'Zivína: Bikōvje i telice 8—9.50, krave 4—8, teoci 11—12, szvinýe 15—17, mászt i zmōcsaj 30—30, belice 1.50 Din. Pěnezi: 1 dolar 55 Din., 1000 vogrszki kor. 0.79 D, 1 ausztrijzski schiling 7.94 D., v-Zürichí 100 Din = 9.20 Sv. frk.

Szvetovna konferenca je bila v Stocholmi i na Svědszkom od 19. do 20. augusztá za prakticsno krsztsansztvo. Poszlao je sze szvoje zavūpnike vész protestantizem i grěska-katoliska cěrkev. Jedíno rimszka katolicsanszka cěrkev je nē vzěla tao na nyě. Pazka cěloga szvēta je té dní obrnyena bila na Stockholm, gde sze je krsztsansztvo posztávlalo pred pítanye, kak sze naj resūjejo veliki problémí nasega szociálnoga, vėrsztvinszkgoga i politicsnoga 'zivlěnja z Jezusovoga sztáliscsa, kak sztōpa pred nász v evangelijaj. Bojna, kak skér za resávanye mednárodni konfliktov, zlászti bojna, stera je nasztála z-zahrbtnosztjov i z-naszilsztvom. sze popolnoma protiví z-dūhom i ravnanýem Krisztusove cěrkvi záto sze obszōdi vszáká miszel zadomesztsávanya, vszák vėrsztvinszki egoizem, vsze, ka bi bilō prōti méri i materiálnomi pa morálnomi blázensztvi cslovecsansztva. Jedíno sze szpozna pravica vszákomi národí do lasztne obrambe prōti napádom. Cěrkev szpozna za obvéznoszt vszě držáv, varvatí pravi-

ce národní, verszki i plemenszki ménsin. V-té ménsinaj vídi brate v sztiszkávanyi, ki szo pot-rébni tájlemájócse pomôcsi i za szvojo obvéz-noszt dr'zi, da tem ménsinam branitelica bode. Cérkev sze zavzeme za sztálno mednárodno szo-discse pred stero sze naj poslejo vsza dugoványa stera bi lehko vodila bojne. Z-cêlov mocsjov sze bori cérkev prôti oboro'zúvanyi. Vúpamo sze, ka mo od té prevecs velike znamenitoszti konference na prísesztnoszt escse vecs mogôcsi porôcsati nasim cstiteľom.

Na D. D. szo darúvali: Murska Sobota velika obcsina, na goszp. dr. Sömen Lajos polgármestra porácsanye 3000 din. Zôszebno hválímo Szobotske obcsine ravniteľom i nyê agilnómi polgár mestri za tó lèpo podporo. Tó pèldo bi vrédno bilô naszledúvati náimre evangelicsanszkim vesznícám. Csi je pôleg szvoji veliki veski sztroskov Szobota, gde je jáko malo evang. sztancsarov na teliko prestímala evangelicsanszko szpráviscse i hítila nam na pomôcs, kém bole bi sze trbelo brigati zatô evangelicsancom, da szamí szebé neodvr'zejo i hítiljo je na obládnoszt pozdignoti. Proszimo znôva naprêhodécse i vsze verníke, náimre pa te prémocsnêse pôrgare nakeliko je odnyí mogôcse napodpéranye. Vörös János (kolár) z-Szobote 100 din., goszpá Kovács Stevanova szo 1 vrecse kukorce za projnika, 3 vence lúka, i paradicsom; Lainscsek Ferenc, Barbarics János, Siftár Lajos edno—edno szílno foringo. — Z-Bodonec goszp. vdov. Szinicsójca 30 l. szliv za notrikühanye, i edno kosaro paradicsoma. — Z-Domajnsovec Pörs János 18 l. szliv. — Z-Szotine Csurman Mihály 60 kil krumpisov 28 kg. graha, 1 l. tikv. olia, 8 l. jeszia. — Z-Püconec Kúhar Ferencova (jákob) 5 kil kukorcsne mele. — Z-Falkovec Horváth József 1 kokôs 1½ l. szmetane, 1¼ kg. maka. — Z-Küpsinec Oucsek 6 l. mlêka, 1 kg. kiszaláka, ¾ l. szmetane. — Z-Pecsörovec, Podlészek Józef, 1½ kg. grbányov, Banfi Miklós 10 belic, 1½ kg. grbányov. — Z-Márkisavec Szecs-ki grofoszkómi logári zahválímo, ka szo one sztroske, steri bi nyim hodili, da szo vu Vucso gomilo lész hodili kázat engedúvali. — V-Pücon-szkoj fari szo pri priliki dácse pobéranya na D. D. szledécsi dári prisli vküper: Andrêci 26 din, Bokracsi 2 D., 12 l. ps., 12 l. 'zita; Brezovci 5 D., 78 l. ps. 75 l. 'z.; Dolina 5 l. ps.; Gorica 10 D. 62 l. ps., 92 l. 'z.; Moscsanci 5 D, 28 l. ps, 36 l. 'z., Pecsarovci 55.5 D, 20 l. ps, 100 l. 'z., (z-toga szami Szever S. kurátor 20 D. i 1½ kebla szilja), Potana 100 l. ps, 60 l. 'z., Preda-novci 95 l. ps, 131 l. 'z., Puconci 10 D, 47 l. ps, 100 l. 'z. (z-toga Sável Stevan szami 1½ kebla szilja), Pu'zavci 68 l. ps, 126 l. 'z., Szebeborci 111 l. ps, 170 l. 'z., (z-toga Toplak I. szami 1

kebeo 'zita), Salamenci 66 l. ps., Vanecsa 7 D, 58 l. ps, 46 l. 'z., gmána 150 l. 'zita. — Márki-savszkt, Pu'zavszki, Dolinszki, Salamenszki, Krn-szki i Szebeborzski kurátorje szo obeccsali, ka bo-do od híze do híze pobérali lübézni dári, pri sterom deli bi poszebno proszili, lèhko bi mogô-csi bilí tüdi kaj maszti vküpszpraviti. — Lész i foringe szo dáli: Z-Petrôvec: Mikola Ferenc 2, Bagár Iván 2, Sárkány Mária i Ádám 2, Pondélek Sándor, Szmodis Józef z-Adriánec Kovács Ádám Szmodis Lajos, Szvétec Gyüri, Kovács Sándor, Lucu Stevan, z-Lücove: Pondélek Stevan 'Zilavec Károly i Sándor, Bohár Tamás, z-Sztányovec: Bohár Ferenc i János, Szmodis Ferenc i János 2 Józef, Kollár Ádám, Zakolcs Ferenc, Károly i Ádám, Szmodis Eörsze, Bohár Sándor eden—eden lód leszä i foringe pod nyega. Zôszeb ino foringe dáli: Mikola Ferenc z-Petrôvec 2, z-Adriánec Szmodis Stevan, Ziskó János, Szmodis Lajos, Cvärnyek i 'Zilavec, Pörs János krcsmár, Kercs-már Károly i Sándor. Delavce sza dáli pri leszä vagonêranyi: Luthár Kálmán, Rüzics Lajos, Súslec János i Józef, Kollár István z-Petrôvec. Pri podêranyi i zdiganyi leszä szo eecse vnôgi drügi pomágali. Jáko lepô zahválímo petrôvszke gmajne vrêlim vernikom za prineseni dár i tüdi onim neebrüdnim naprêhodécsim, ki szo sze trü-dili i prosziti nê hênýali dokecs sze je nê vküp-szpravo i notri poszlao za steroga je 'ze tak go-récsa potrêbcsina bila. Nadale proszimo escse, da odzajaj bodôcsaga nam tüdi, kak nájhitrê notri poszlati dobri bodejo, vúpamo sze ka ga vsze dugonê dobímo, da je 'ze obeccsani i podrêti. Pri vérsztvene hrambe rejenyi ga jáko potrebújemo. Pod cigel szo znôva foringe dáli: z-Nemsavec: Gomba Józef; z-Szebôborec: Luthár Józef, Luthár Jánosova, Celec Stevan, Kercsmár Julia, Luthár Károly, Mikola Stevan, Cör Józef, z-Csr-nelavec: Kumin Ivan, z-Püconec: Lukács Józef z-Vescsice: Sável krcsmár; z-Tesanovec: Kúhar Józef i Stevan, Lipics Józef i Vince, Fliszár Miklós; z-Vucsegomile k-leszá vo'znyi. Pri vo'znyi szo pomágali: Skrilec Lajos, Pécssek Stevan, Sá-vel Józef, Ernisa Józef i Szocsics Józef pêski. Vszém vrêlim pomocsnikom szrdcsna hvála, ki szo z-dobroga szrdcä prineszli áldov na té ple-meniti cil. Proszimo escse nadale náimre pod pêszek foringe z-oni veszníc, stere szo na tó escse v-rezervi osztale! Vúpamo sze, ka do nász tüdi podpérale!

Posta.

Mikola E. Bpest. A naptárak árát nagy köszönettel vettük. Sok meleg üdvözléttel!